

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

O slabih posledicah vsled zahteve pretiranega skrajšanja delavnega časa.

Pred mnogimi leti se je čul povsod klic: le osemurno delo! Od takrat se je ponekod res tudi skrajšal delavni čas.

Res je in želeli se mora, da je treba strogo na to gledati, da se delavske moči predčasno ne obrabijo in izorjajo; ampak tudi pretirano skrajšanje delavskega časa utegne imeti slabe posledice. Mi moramo posebno razločevati delavce pri kmetijstvu sploh in pri malem obrtu in pa one pri veliki industriji. Uvažujmo le, kako naj izhaja naš kmet, če naj mu dela hlapec in dekla le po 8 ur na dan! — Čitali smo pouk dr. Psennerja o narodnem gospodarstvu in od tam posnamemo nekaj misli, o katerih smatramo, da bodo zanimale naše bralce, osobito one kmetskega stanu.

Pretirano skrajšanje delavne dobe utegne imeti sledeče navedene slabe posledice:

1. Telesno propadanje in nravno pokvarjenost. Znani angleški naravoslovec Darwin je že dokazal, da se telo in njegovi organi le takrat krepe, če se rabijo in urijo, nasprotno pa oslabé in otrpnejo, če počivajo. — In v tem je imel mož gotovo prav, kajti če dela kdo osem ur in recimo spi osem ur (kar je docela dovolj!) mora ostalih osem ur — prelenariti in postopati. — Lenoba pa je — vseh grdob grdoba. Posamezne kategorije delavcev, kot recimo v rudokopih — pod zemljo, ali v tovarnah, kjer je slab in izprijen zrak, moramo seveda izvzeti. Povdarjamo, da so nam v prvi vrsti v mislih kmetski posli in delavei in oni male, domače obrti. —

2. Zvišanje proizvodjalnih troškov. Delodajalec bi moral najeti za enako delo več delavnih moči, moral bi torej tudi več plačati. —

3. To bi pa imelo za posledico, da bi se izdatno podražili pridelki in izdelki. Proizvajalci bi morali za toliko podražiti blago, kolikor bi jih več veljalo. Povišane cene pa bi zadele seveda le one, ki morajo kupovati, torej zopet le delavca, kmeta in malega obrtnika.

4.) Prikrajšan bi bil tudi delavec sam, če se mu ne zviša obenem plača. Če mora delavec z enako plačo kot popred — plačevati vse izdelke dražje, gotovo je na slabšem. Zvišanje plač z ozirom na znižanje delavne dobe pa je nekaj, kar si po zdravi pameti nasprotuje glede vporabe delavne moči, zato mora imeti svoje meje — zlasti zopet pri kmetskem stanu. Sicer bi bilo razmerje jako čudno, če bi moral delati kmet s svojo lastno družino od rane jutranje do pozne večerne ure, med tem ko bi posli pohajkovali, kajti kakih 16 in tudi manj ur spati ne more pač nikdo.

Na najslabšem stališču pa bi bili oni, ki imajo pogojene stalne plače in ne morejo zahtevati povišanja. —

5.) Nastala bi stagnacija v narodnem gospodarstvu, ki bi zaostalo. Ker bi delodajalec večjih izdatkov za pridelek blaga ne mogel sam trpeti, ampak pridelke in izdelke hotel podražiti, — kupovalci pa bi ne mogli nakupovati v enaki množini kot popred če imajo isto plačo, bila bi naravna posledica, da se bi znižala množina izdelkov in pridelkov. Vsled tega bi pa bilo zopet treba manj delavcev. Oni delavei torej, ki bi ostali brez posla, bi iskali drugega dela za vsako ceno, če bi ne hoteli stradati. Posledica tega bi bilo zopet edino le znižanje plač.

Če se torej zahteva pretirano znižanje delavne dobe, je to le v kvar delavstvu samemu in človeški družbi sploh.

Četudi bi bilo želeti, da se uvede pri velikih podjetih in veleindustriji osem — ali do deset — urno delo, bilo bi to gotovo škodljivo in bi se dalo komaj izvesti pri mali obrti, kjer se ne dela s stroji, posebno pa ondi, kjer traja izdelovanje le gotovo dobo ob določenem letnem času, v takozvani sezoni.

Osemurno delo bilo bi v današnjih razmerah naravnost uničujoče za rokodelstvo in malo obrt, — kaj šele za poljedelstvo, in bi pomenilo ogromno škodo z ozirom na veliko obrt, in veleindustrijo, ki s svojimi hitro delujočimi stroji in s svojim kapitalom malega obrtnika tem hitreje in tem gotoveje popolnoma uniči. —

Če se zmanjša ali celo izgine mali in srednji obrtni stan, mali in srednji obrat, bode tudi vedno manj prilike za delo in vedno več delavcev. Čim bolj se bodo morali mali umikati velikim, tem manj dela bodo dobivali delavci, tako da bodo naposled navezani na malo število lastnikov večjih podjetij, ki se bodo naposled najlažje dogovorili in stavili pogoje, kakoršne bodo sami hoteli, ker jim bodo izročeni delavci na milost in nemilost.

Naj se torej delavci ne kujejo sami v spono s tem, da uničujejo malo obrt in rokodelstvo s pretiranimi zahtevami glede delavne dobe in svojimi mnogokrat neskrupkulnimi zahtevami glede plač.

Posebno pa svarimo naše kmetske delavce, naj ne iščejo, posebno če nimajo zato potrebe, dela v večjih mestih, po tovarnah in podjetjih, ampak se držijo rodne zemlje, ki ima še bogate zaklade za živež in potrebščine. Prost sin narave na rodni zemlji, ki ga redi, če jo pridno obdeluje, ostane čvrst in zdrav na duhu in telesu, — v mestu in tujem kraju pa ga zadene le propast. —

Sodelovanje učiteljstva pri delu proti razširjanju bolezni.

Danes živimo v dobi, ki si je vzela nalogo: skrb za zdravstvo, higijeno. Kakor nikdar popred, tako se zaveda ljudstvo danes, ko je zdravniška veda napravila tako velikanske korake v napredku, kako neprecenljive važnosti je preprečenje bolezni same, zlasti zabranjenje prenosa bolezenskih kali.

S to blagodejno zavestjo pa je spojena velika odgovornost, ki zadeva one, ki so zlasti poklicani k sodelovanju pri preprečevanju razširjanja — osobito nalezljivih bolezni.

To so v prvi vrsti učitelji in učiteljice, ki jih zadeva moralna dolžnost, da razumevajo zahteve časa z ozirom na higijeno in se z veseljem posvetijo delu pomoči zadevnim faktorjem, ker ravno učitelji in učiteljice morajo najbolje poznati bolezni šolskih otrok, pa tudi razne nedostatke šolske uprave glede na zdravstvene razmere.

Kako obširno polje plodonosnega in blagotvornega delovanja se odpira tu našemu učiteljstvu, če hoče socialno delovati za ljudski blagor! Kako lepa prilika za iniciativno delovanje!

Tako je tudi šolska higijena pridobitev novejših dobe; nastavljajo se šolski zdravniki, kot zadnji čas v Ljubljani, izdajajo se poučne brošurice, vrše se poučna šolska predavanja, tičočča se zdravstva. — Koliko dobrega more zaveden učitelj storiti v boju proti alkoholu, odvrtačujoč od žganja in sploh pijače nežno mladino. — Kot inteligent na deželi, ponekod tudi občinski tajnik, ima priliko sodelovati pri občinski upravi, kjer v zdravstvenem oziru lahko marsikaj doseže.

Če pa se hoče učitelj svoji moralni dolžnosti v dobrem namenu odzvati, mora imeti predvsem jasno sliko glede vzrokov in bistva bolezenskih kali in nalezljivih bolezni, osobito onih, ki se rade pojavljajo v šoli med šolskimi otroci. Le tako bo mogel ob času nevarnosti z vspehom, bodisi z dejanjem ali pa s poukom obvarovati pred nesrečo svet naroda, up očetov in mater, — to so oni, ki so mu izročeni v varstvo: — otroci! — Še le potem, ko si bode v svesti, da more vse storiti, kar je v njegovih močeh, se mu ne bode treba strašiti obtožbe materine, objokujoče svoje dete, ki je umrlo v nežni mladosti šolske dobe.

Na noge torej slovensko učiteljstvo! Udeležujte se boja proti sovražniku človeštva, proti kalem nalezljivih bolezni, proti alkoholu; poučujte vprvo sami sebe, učite se vprvo sami spoznavati sovražnika, njegovo razširjanje, simptome, znake njegove navzočnosti, — da Vas najde pripravljene, ko pride ura nevarnosti.

Važnost šolskega vrta za kmetstvo prebivalstvo.

Splošno čujemo glasne tožbe o pomanjkanju poslov, tako da kmet posebno na Kranjskem, pa tudi drugod, ne more več obdelovati svojega posestva kot prejšnje čase, ker nima delavnih moči. Odtuja mu jih v veliki meri vojaški stan, družba in duh časa sam.

Reklo se je že, naj bi učiteljstvo zastavilo svoj vpliv, da ostanejo na kmetih zrastle otroci tudi res na kmetih, na rodni zemlji, in ne hite trumoma v mesta in trge na delo, ki je povečini celo naporeneje, gotovo pa bolj nezdravo kot na kmetih v vedno svežem zraku.

Učiteljstvo samo pa ne more biti kos takemu prizadevanju, toliko manj, ker naša učiteljska vzgojevališča niso urejena tako, da bi bodočim učiteljem dajala strokovnih navodil glede kmetijstva in sem spadajočih del. Upamo, da postane v doglednem času v tem oziru boljše, ker stremi

deželna zakonodaja za tem, da se izboljša poljedelski pouk in v tem smislu tudi preuredi pouk v ljudskih šolah.

Toda le tedaj, če bodo složno delovali v enem duhu učitelji in stariši, se bode dalo doseči, da se bode vcepila ljubezen do rodne zemlje v otrokovo srce. Takrat se ne bode glasila pesem: »Ljubo doma, kdor ga ima« — ali »V dolinici prijetni je ljubi moj dom« samo izza štirih sten šolske sobe v tihotno pokrajino, ampak bode odmevala tudi nežno v otrokovem sreću, nepozabljena do kasnejše dobe.

Seveda pa same pesmi in lepe povesti še niso v stanu zapustiti trajnega vtisa.

Šolska soba sama še ni v stanu vzbuditi v mladi duši navdušenja za kmetško delo, pa če pa je v stanu to storiti — šolski vrt. Seveda le tak vrt, ki obsega vse stroke kmetijstva. Žalibog pogrešamo še na mnogih krajih pripravnega šolskega vrta, ali pa je tako pomanjkljiv, da ni kos svoji nalogi. In vendar je v stanu le praktično delo vzbujati zanimanje za praktično življenje. Stotere obresti bodo prinašale one svote, ki se žrtvujejo za napravo in ureditev šolskih vrtov. Naprava pa mora biti seveda vedno primerna krajevnim razmeram in potrebam.

Vzgoja sadnega drevja daje dečku največ priložnosti, da se mu vzbudi zanimanje za delo. Vsak oče, ki je kdaj učil dečka cepiti drevje, ve dobro, koliko veselja in pozornosti vzbuja v njem drevo, ko po cepljenju in poplemenitvenju začne poganjati prve mladike. Od dneva do dneva opazuje deček svojo »umetnost«, ki jo je kot prvo sam ustvaril in tako ima priliko, da posveti vso svojo pozornost nekemu gotovemu predmetu. Saj je celo vsak odrasli ponosen na prvi sad na drevesu, ktero je sam vzgojil. Šolski vrt nudi otroku dovolj prilike, da si pridobi potrebnega poduka, ki mu koristi potem doma.

Če sledi šolar v zadnjih dveh ali treh letih pod vodstvom spretnega učitelja v vrtnarstvu gojenju in obdelovanju vrta z vso paznostjo, in če dobi ob izstopu iz šole nekaj drevesc, ki jih je sam vzgojil, da jih zasadi na domačem vrtu ter jih goji, — kak lep spomin bi bil to na konec šolske dobe!

In šola je prvo važno poglavje v dobi človeškega življenja.

Na tak način bode mogoče spretnemu učitelju vcepiti veselje in ljubezen za bodoči poklic otroku v srce in obvarovati mladino pred pogubnim uplivom drugega življenja. S pospeševanjem gojitve dreves in sadjereje združi se lahko čebeloreja. Saj imata sadjereja in čebeloreja nekaj skupnega.

Naloga starišev pa je, da veselja otrokovega ne ovirajo, češ »saj tega ne razumeš«, ampak mu puste prostó pot pod primernim nadzorstvom, da

se lahko svobodno razvija in se nauči sam misliti in ustvarjati.

S tem, da se pusti 14-letnega dečka cele dneve delati mehanično na polju ali v vinogradu, se ga ne bode nikdar navdušilo za poljedelstvo in kmetijsko delo.

Dolgotrajno delo na polju presega le njegove moči in mu vzame pogum. Če pa se prepusti 11- do 12-letnemu dečku, da n. pr. samostojno obdeluje gredico, češ da bo še polovico pridelka njegovega, kako rad, vesel in z zanimanjem bo delal ter se tako dela polagoma privadil. Le to, da se pravočasno privadi samostojnega dela, utrjuje zapanje v svojo lastno moč.

Šolski vrt je torej brez dvoma v polni meri sposoben, da vsadi naši mladini v srce ljubezen do poljedelstva in do domače grude s tem, da ji vzbuja zanimanje in zgodnjo vajo v delu kmetovalca.

Krajni šolski sveti! Čitajte in uvažujte naše nasvete, ravnajte se po njih in ustanovite povsod prepotrebne šolske vrte.

Naša županstva pa prosimo, da podpirajo v tem krajne šolske svete.

Žlebski.

Vprašanja in odgovori.

91. Ž u p. u r. A. p r i R.

V p r a š a n j e :

Zidati nameravamo novo cerkev. Koliko mora prispevati župniija (župnijska občina) k potrebam za stavbo župne cerkve?

O d g o v o r :

Zakon z dne 7. maja 1874 pravi: V kolikor ni preskrbljeno za potrebščine župnije z njenim lastnim premoženjem ali z drugimi sredstvi, treba je razpisati doklado na župno občino.

Predno pa se to zgodi, je treba izvršiti posebno konkurenčno razpravo, da se določi, kako je pokriti potrebščino za cerkvene zgradbe. Postopanje pri taki razpravi določata zakona z dne 23. julija 1863, dež. zak. št. 12, in z dne 20. marca 1890, dež. zak. št. 1. Če se taka konkurenčna obravnava ni izvršila, tedaj se tudi od župne občine ne more zahtevati, on prispeva v pokritje potrebščine.

V Vašem slučaju je najbolje, da se obrnete na c. kr. okrajno glavarstvo, ker to v takih zadevah v prvi instanci odločuje.

92. Ž u p a n s t v o J. n a G.

V p r a š a n j e :

Okrajno glavarstvo v R. izročča sedaj globe, naložene zaradi prestopka obrtnega reda, okrajni bolniški blagajni n ne ubožnemu zakladu občine — kot popred.

Ali je okrajno glavarstvo v to upravičeno? — Ali sme tudi županstvo kaznovati z denarno globo prekoračenje policijske postave in obrtnega reda?

O d g o v o r :

V izvrševanje obrtnega reda so po § 141 tega zakona poklicane policijske oblasti; njim pristojna tudi preiskava in kaznovanje prestopkov obrtnega reda, če ne nastopi uradno postopanje rednega kazenskega sodišča. —

Občina torej ne sme nikogar kaznovati zaradi prestopkov obrtnega reda, ampak ga mora le ovaditi okrajnemu glavarstvu. Denarne globe, naložene radi prestopkov obrtnega reda, se stekajo po § 151 te postave v bolniške blagajne in nima občina do njih nikake pravice. S postavo z dne 5. 2. 1907, dr. zak. št. 26, se je namreč razveljavila določba prejšnjega § 151, po kateri je pripadla kazen ubožnema zakladu občine, če kaznovani obrtnik ni bil član združne ali podporne blagajne. Vsled te spremembe sedaj občine nimajo več pravice do kazni radi prestopkov obrtnega reda.

Kazensko pravo občine pa je očitano v § 58 občinskega reda. — Po ti določbi sme občina kaznovati prestopke tistih zakonov in predpisov, ki se tičejo v § 28 obč. reda občini odkazanega lastnega področja. Občina kaznuje n. pr. prestopke zakona o varstvu poljščine, prestopke stavbnega in poselskega reda, cestno-polijskega in požarno-polijskega reda, prestopke policijske ure itd.

(Obsojena stranka ima pravico do priziva na c. kr. okrajno glavarstvo.)

93. Županstvo B. B. na G.

Vprašanje:

Županstvo ima lastno gasilno orodje. Načelnik oziroma podnačelnik požarne brambe je dovolil samolastno — brez vednosti župana — uporabo gasilnega orodja za napravo drsališča nekemu hotelirju.

Ali more županstvo to dejstvo kaznovati z dvema svetovalcema vred?

Odgovor:

Dejanje samo ni kaznjivo, pač pa lahko županstvo zahteva od načelnika oziroma podnačelnika požarne brambe povračilo za vso morda nastalo škodo. Za gasilno orodje je dotičnik osebno odgovoren.

94. Gospod N. G. v Šk. L.

Vprašanje:

Ali je kolesar primoran, dati znamenje voznikom, ki se mu bližajo?

Odgovor:

Kolesar se prištevava v smislu cestnih policijskih predpisov v ono vrsto voznikov z lahko vprego, mora torej enako kakor ti vozniki na desno prehitovati in na levo se umikati.

Znamenje z zvoncem je potrebno le takrat, ko prehitava. Če vozi nasproti, ga vozniki itak morajo videti.

95. Gospod S. N. v O.

Vprašanje:

Postavil bi rad hlev poleg sosedove hiše. Sosedova hiša pa ima dvoje oken na moje dvorišče. Ali mu smem zazidati teh dvoje oken in mu tako zapreti razgled na moje dvorišče? — Pripomnim pa, da stoji hiša že nad 100 let. — Ali smem graditi hlev do sosedove podstrešine?

Odgovor:

Vaš sosed si je že pridobil pravico s priposestvanjem, da ima okna na Vaše dvorišče. Ne smete mu torej vzeti svetlobe in zraka brez njegovega dovoljenja. — V nasprotnem slučaju bi seveda smeli izvršiti stavbo tik ob lastninski meji. Na vsak način pa si morate izposlovati stavbeno dovoljenje.

96. Žup. urad v St. I.

Vprašanje:

Neka stranka ima po licitaciji pridobljeno pravico do cerkvenega sedeža. Dotična stranka pa vsled svoje službe biva v drugi deželi, pravico do sedeža pa izvršuje po drugi osebi.

Ali je kak odlok, po katerem bi župnik to lahko prepovedal?

Odgovor:

Kakor hitro je dotična stranka pridobila pravico do sedeža, ki ga je gotovo tudi plačala, sme ž njim po našem mnenju svobodno razpolagati, torej ga tudi oddati drugi osebi. Te pravice ji ne more nikdo kratiti, torej ji tudi ne morete prepovedati, da odda sedež drugi osebi. Sicer pa Vam svetujemo, da se v tem oziru obrnete na knezoškofijski ordinarijat.

97. Županstvo B.

Vprašanje:

Pri nas imajo navado trgovci z živimi prešiči prodajalcu vračniti po 1 krono od vsake glave za zavarovanje, kakor pravijo. Ali smejo trgovci s silo zahtevati in pobirati tako zavarovanje? — In ali je to zakonito dovoljeno?

Odgovor:

Če bi se šlo v tem slučaju res za kako zavarovanje, potem bi bilo plačevanje priporočljivo, če se gre morda za zavarovanje pri transportu na železnicah itd. Pobiranje sicer samoposebi ni zakonito vtemeljeno, pač pa je vprašanje, če se ne gre v Vašem slučaju za kako pogodbo ali pa tudi le za krajevni trgovski običaj. V tem slučaju pride v poštev trgovski zakon, ki opravičuje pobiranje. — Pred vsem nam torej pojasnite, za kakšne vrste zavarovanja se sploh gre v tem oziru.

98. Občina X. V.

Vprašanje:

Naš župan je prekoračil tekom več let svoto za vzdrževanje tajnika nad 100 kron. Sedaj je neki odbornik to nepravilnost našel in zahteval od župana, da mora preveč plačano svoto občini povrniti. Župan je odbornike sam prosil, naj bi se mu to popustilo in je večino odbornikov z moralno silo zase pridobil. Ker ni župan vodstva seje prepustil namestniku, vprašamo, ali je dotični sklep neveljaven radi te formalne pomanjkljivosti?

Odgovor:

Dotični sklep je na podlagi § 44 »Občinskega reda« ipso fakto neveljaven, ker bi župan ne bil smel biti navzoč, ko se je šlo zanj.

Prosimo okrajno glavarstvo, da sklep razveljavi, kar se vsak čas, tudi po preteku daljše dobe lahko zgodi.

99. Županstvo v B.

Vprašanje:

V naši občini prebiva tuja družina že blizu 10 let, mož pa služi kot mlinar po drugih občinah; pri svoji družini biva le redkokedaj.

Ali bo ta družina po 10-letnem prebivanju dobila domovinstvo v tej občini?

Odgovor:

V tem slučaju nastane vprašanje, na kakšen način je mož odsoten od svojega bivališča. Saj je mogoče, da se redno vrača, recimo vsak teden k svoji rodbini v stalno bivališče. — Kaj drugega je seveda, če biva stalno zunaj Vaše občine in sicer nepretrgomoma ter prostovoljno. — V tem slednjem slučaju nima pravice do vsprejema v domovinsko zvezo v Vaši občini, pač pa, če se redno vrača tja in sploh če se smatra ondi njegovu stalno bivališče.

100. Občinski urad R.

Vprašanje:

Na R. žele vaščani sezidati večjo cerkev in dobiti svojega duhovna.

Kako početi, da se dobi stavbeno dovoljenje? Kaj in kako naj ukrenemo, da se drugi župnik ne instalira na faro in si prihranimo mesto za bodočega lastnega duhovna?

Odgovor:

To, kar nameravate izvršiti je odvisno od toliko faktorjev in krajevnih razmer, da Vam v svojem listu ne moremo dati povsem točnih pojasnil. Najbolje pa bode če se poda župan z enim ali pa dvema svetovalcema o se bno k o k r a j n e m u g l a v a r s t v u, kjer dobi vsa potrebna pojasnila. Odločitev je namreč v roki politične oblasti.

101. K a t. i z o b r. d r. v D. L.

Vprašanje:

Pri nas je ubil steklega psa član našega izobraževalnega društva. Ali se dobi za to kako nagrado? — Ali je treba prošnjo koškovati in kakšen kolek je potreben? — Kam naj se prošnja naslovi oziroma kako se naredi?

Odgovor:

Nagrade za pobijanje steklih psov se še vedno dobe in sicer jih deli deželni odbor. Ker pa se mora uradno dognati, če je bil pes res stekel in res ubit od dotičnega, ki zahteva za to nagrado, treba je o tem poizvedovati, kar stori pa okrajno glavarstvo. — Prošnjo naslovite torej na okrajno glavarstvo in ji priložite potrdilo okrajnega živinozdravnika, obenem navedite lastnika psa in kraj. — Take prošnje so kolka proste. — Glasila naj bi se prošnja v sledečem smislu:

»Slavno c. kr. okrajno glavarstvo v

Podpisani N. N. je pobil steklega psa v, last N. N. — Ker tako dejanje nagradi deželni odbor, prosim, da slavno c. kr. okrajno glavarstvo uradnim pottom dožene istinitost ter blagovoli izposlovati potem nagrado od visokega deželnega odbora. — (Prilagam tudi potrdilo živinozdravnika).«

V D. L., dne

N. N.

102. Občinski urad Bl.

Vprašanje:

Kterim potom se dobe brezobrestna posojila od države, oziroma dežele za javne občinske naprave? Kako naj se napravi in kam vloži prošnja? Ali je zato kaka postava?

Odgovor:

Za brezobrestna posojila od države (od dežele) ne obstoji nikak splošni zakon. Dovolijo se taka posojila izjemoma, in to na podlagi posebej sklenjenega zakona — le v izrednih slučajih kake katastrofe, n. pr. potresa, povodnji itd. — Sicer pa se dobe le podpore, če je povod za to.

Prošnje za deželno podporo se morajo poslati dež. odboru, za državno pa potom okrajnega glavarstva deželni vladi, ki izposluje podporo eventualno pri ministerstvu. Take podpore se dele običajno le v melioracijske namene: uravnava voda in napravo vodovodov; zboljšanje pašnikov i. t. d.

103. Županstvo D.

Vprašanje:

Pri nas je neka ženska oseba, ki biva v občini že nad 10 let in ima tudi svojo hišo. Žena pa je nevarna tuji lasti in je bila tudi že večkrat sodnijsko kaznovana. Sedaj pa prosi za sprejem v domovinsko zvezo za svojega moža in za otroke.

Ali jo moramo sprejeti v domovinsko zvezo ali jo lahko odklonimo z ozirom na njeno slabo zadržanje?

Odgovor:

Po domovinskem zakonu je žena pristojna tja kot njen mož. Ona torej sploh ne more prositi za sprejem v domovinsko zvezo, ampak je to stvar njenega moža. Temu pa domovinstva ne bode mogli odreči, če so seveda izpolnjeni vsi zakoniti pogoji.

104. Gospod M. N. v Br.

Vprašanje:

Naš občinski odbor je sklenil pred leti v svrhu olajšave občinskih bremen pobirati poleg navadne občinske doklade tudi naklado od žganja. Takrat se je mislilo le na žganjetoče. Sedaj pa pobirajo dacarji od vsakega, ki kuha žganje, trdeč, da ni nikjer navedene izjeme. Kot župnik sem prost občinskih doklad. Ali sem prost tudi naklade od žganja, ki ga sam kuham, ali moram plačati, če prav ga nikamor ne prodam?

Odgovor:

Po § 75 občinskega reda ste prosti občinske doklade glede kongruje. Po našem mnenju ste prosti tudi občinskih naklad na ono žganje, kolikor ga postavno ne spada pod obdačanje, toda le tedaj, ako se je žganje pridelalo iz onega posestva, ki tvori integrirajoč del Vaše kongruje, torej iz delnih dohodkov Vašega posestva. Tako je odločilo upravno sodišče z razsodbo z dne 28. 3. 1890, št. 1008, Budw. št. 5229.

Kaj drugega bi bilo pa v slučaju, da ste snovi (sadje itd.) nabavili za kuhanje žganja potom nakupa; v tem slučaju odpade prostost obč. naklad.

Svetujemo Vam pa, da si izprosíte principijelno rešitev deželnega odbora.

105. Županstvo Sv. J. pri K.

Vprašanje:

Mož neke posestnice je več let v Ameriki. Ženi je poslal uradno potrjeno poblastilo, da sme ukreniti z domačijo, kakor se ji zdi pravilno, torej tudi kaj odprodati, kar je tudi že storila in sodnija odobrila. Ali ima taka žena tudi volilno pravico?

Odgovor:

Brez dvoma se tiče Vaše vprašanje občinskih volitev, izrazili ste se premalo jasno. Vi pravite mož neke posestnice: kdo je torej posestnik, mož ali žena?

Če je posestnica žena, ima tudi volilno pravico, le izvrševati je ne more sama; ker pa v tem slučaju ne živi z možem v zakonski družbi voli zanjo pooblaščenec. Če pa je lastnik mož, pa žena nikdar ne more zanj voliti. Odločilen je v tem oziru § 4. obč. volilnega reda.

106. Županstvo Sv. J. pri K.

Vprašanje:

Nekdo je prevzel po očetu premoženje in se oženil v starosti 20 let. — Spolnil še ni 24. leta. Davek plačuje že poldrugo leto. — Ali ima tak volilno pravico, četudi še ni polnoleten?

Odgovor:

Če se gre za občinske volitve, ima dotičnik volilno pravico brez ozira na mladoletnost, ker plačuje davek; ampak volilne pravice ne more izvrševati osebno; pač pa voli zanj njegov zastopnik, varuh itd. To jasno določa § 4, točka 1 obč. volil. reda.

V bodoče navedite posebej, če želite pojasniti z ozirom na volitve v občinske zastoje, ali pa v državni oziroma deželni zbor.

107. Županstvo Sv. J. pri K.

Vprašanje:

Nekdo je podedoval premoženje po očetu še kot mladoleten; prepisano je bilo takoj na njegovo ime, polnoleten pa je postal šele sedaj in sam prevzel gospodarstvo. Davek se je plačeval že mnogo let na njegovo ime. Ali je opravičen, da ima volilno pravico?

Odgovor:

Glede tega velja isto, kakor smo odgovorili na slično vprašanje med drugimi v današnji številki. Dokler je bil še mladoleten, torej še ne samo-upravičen, je volil zanj pooblaščenec; sedaj pa, ko je postal polnoleten, sam izvršuje volilno pravico. Seveda se tiče tudi to le občinskih volitev.

108. Županstvo občine G.

Vprašanje:

V sosednji občini L. je umrla vdova M. M., ki je bila po svojem možu pristojna v našo občino. Živela pa sta s svojim možem skupno 11 let in še po njegovi smrti sama v tuji občini nepretrgoma 8 let, ter je bila tam tudi nastavljena kot okrajna babica. Pokojna je zapustila petero nedoletnih otrok. — Mi smo (namreč naše županstvo) mnenja, da si je pridobila M. M. v teku 18-letnega bivanja domovinstvo v občini L.

Ali je to mnenje pravo, in kaj naj storimo?

Odgovor:

V smislu § 4. domovinskega zakona z dne 5. dec. 1896, drž. zak. št. 222, ima Vaša občina 5 let pravico uveljavljati domovinstvo umrlega oziroma naslednikov v domovinski pravici. — Prosite torej občino L. za vsprejem otrok v domovinsko zvezo; če občina L. prošnje ne reši tekom 6 mesecev, se obrnite na okrajno glavarstvo, da zadevo principiarno reši. — Neumljivo pa nam je, čemu ste sploh odlašali z ureditvijo domovinstva, in to vkljub opetovanim tozadevnim pozivom od strani deželnega odbora. — (Glej okrožnice, priobčene v predzadnji številki »Občinske Uprave«).

109. Županstvo R.

Vprašanje:

Neki oče je izročil pred 4. leti svojemu sinu del svojega posestva. V izročilno pogodbo pa niso vpisali, da je obljubil dati tudi gospodarsko orodje, da bo de popravi hišo, povečal okna itd. — To je obljubil pred pričami, a sedaj noče o tem ničesar slišati. Ali je oče dolžan spolniti obljubo ali ne?

Odgovor:

V tem slučaju je merodajna okolnost, če je obljubil oče to, kar trdite, pred ali pa šele potem, ko se je naredila pismena pogodba. — Obljubo, storjeno po že sklenjeni pismeni pogodbi, bo moral na vsak način spolniti. Sicer pa je ta zadeva strogo pravnega značaja, vsled česar moremo le svetovati, da se obrne sin na kakega odvetnika, — ker mi na podlagi Vašega vprašanja razmer ne moremo presoditi.

110. Županstvo Z.

Vprašanje:

Ali imajo juridične osebe tudi pravico virilistov v smislu § 17 obč. reda? — Iz pasusa . . . »če jim § 11 volilnega reda ne jemlje pravice voljen biti . . .« sklepamo, da morejo biti samo fizične osebe virilisti, kajti juristične osebe se (po našem mnenju) ne morejo ne kaznovati in tudi ne voliti. — Kaj je uredništvu o tem znano?

Kje se dobi razsodba upravnega sodišča z dne 19. aprila 1907, št. 3681, Budw. št. 5132?

Odgovor:

Vaše mnenje glede virilistov ni pravo.

Kajti § 17 obč. reda določa, da postane virilist lahko vsa k d o, ki plačuje določeno vsoto davkov brez priklad in ima volilno pravico, in izključuje le vse one, katerim § 11 obč. volil. reda jemlje pravico voljen biti. V zadnji zakoniti določbi pa o juridičnih osebah sploh govora ni in tudi biti ne more, ker se te same sploh ne morejo pregrešiti in biti kaznovane, ampak le njihovi funkcionarji. Ako torej juridična oseba dosti davka plačuje, in ima volilno pravico, stopi po zastopniku lahko kot virilist v obč. odbor.

Kar se dosedanje prakse tiče, je vsaj Kranjska dež. vlada dosedaj vedno v spornih slučajih v tem smislu odločevala.

Razsodbo upravn. sodišča, Budw. št. 5132 smo pripravljeno oskrbeti Vam v prepisu, če nam povrnete troške za prepis.

111. Županstvo R.

Vprašanje:

Lansko leto spomladi je kupil trgovec A. od posestnika B. gozd in sicer za izsekanje dreves do debelosti 6 palcev. V pismeni pogodbi se ni vpisal čas, do kdaj se mora spraviti les iz gozda. Na ta nedostatek je opozorila ena izmed prič, zato se je zavezal kupec les posekati in izpeljati, sploh spraviti iz gozda do novega l. 1909. — Vpisalo pa se ni te izjave v pogodbo. — Dalje trdi trgovec, da sme les, ki še raste in je debel 6 col, tudi sedaj posekati. — Prosimo pojasnila: Ali bi bil moral spraviti trgovec les, kakor je obljubil, do novega l. 1909? Ali sme les še sedaj sekati?

Odgovor:

Če se je trgovec po že izvršeni pismeni pogodbi zavezal izpeljati les do navedenega termina, je to smatrati kot novo pogodbo, ki se bi morala vsekakor izpolniti. — Ravno vsled tega, ker je bil čas dogovorjen, po našem mnenju trgovec ni upravičen, po preteku določene dobe še izsekovati les. — Sicer je pa tudi to sporna zadeva, glede ktere bi si morali Vi iskati sveta v odvetniški pisarni.

112. Županstvo Š. m. na D.

Vprašanje:

Tukajšno županstvo ni hotelo dati gostilničarjem licenc. Ti pa so ples z godbo vkljub temu priredili. Županstvo jih je nato kaznovalo z denarno globo.

Neki gostilničar trdi sedaj, da mu je orožnik rekel, naj le ima godbo in ples, ter da bo še župana naznanil. Tudi k županu je prišel orožnik ter ga vprašal, zakaj ni dal licenc.

Vprašamo: Ali ima orožništvo pravico, na ta način posegati v delokrog županstva?

Odgovor:

Dovolitev javnih plesov in nadzorstvo spada v lastno področje občin, kakor določa ministerska naredba z dne 19. maja 1864, št. 3118. Župan je popolnoma samostojen in ni vezan na nobene določbe, kdaj bi moral dajati licence.

Orožništvo absolutno nima pravice, se na omenjeni način vmešavati v avtonomno poslovanje občine. Obrnite se v tej zadevi na deželni odbor kot v tem oziru edino kompetentno višjo oblast.

113. Občinski urad Bl.

Vprašanje:

V ročni knjigi za občine (Haemmerle) je citati, da ima občinski kazenski senat pravico soditi in contumaciam, če kršitelj zakona noče priti k zaslišanju. Ker naše glavarstvo take obsodbe vedno razveljavlja, prosimo za navodilo: ali se sme kdo obsoditi brez zaslišanja?

Odgovor:

Obsoditi koga brez zaslišanja obč. kazenski senat nima pravice.

Lahko pa se obrne županstvo na okrajno glavarstvo, ki prisili kršitelja zakona, da pride k zaslišanju.

Pač pa je v smislu § 59 občinskega reda župan upravičen zapretiti z redovno globo, ki tudi takoj zapade, če se naloži. Izterjati pa je mogoče globe le potom okr. glavarstva.

Paziti morate, da pri kaznih ne prekoračite svojega delokroga, ki je začrtan v § 58 — obenem § 28 obč. reda. — Upoštevajte pri tem odgovor pod št. 63 »Občinske Uprave« št. 8.

Razne vesti.

Smrt vsled žganjepitja. Slučaj, ki se je pripetil dne 14. aprila t. l. v Domžalah, kakor so poročali časniki, je vreden, da se ga spominjamo tudi mi.

Prodajali so se ondi dražbenim potom neki travniki. Imeli so na razpolago množine žganja, posebno za one, ki so mešetarili. Ko so prihajali kupci, so jih vpijanili s tem žganjem in sicer s tem močnejšim, tako da jih je več popadalo in obležalo pet nezavestnih.

Najlepše je, da se ni nikdo zmenil zanje, ampak so jih pustili ležati kot živino.

Umrli je Alojzij Seršen, zasebnik iz Depalevasi; ostali štirje so bili vsi posestniki.

Vsi so bili še v nezavesti in le enega je bilo mogoče dejati v sv. olje. Ko se je eden zavedel toliko, da je mogel govoriti, je izjavil, da je izpil le dva kozarčka šnopsa, pa mu je takoj prišlo slabo, da se ni več zavedel. Tožil je o bolečinah v trebuhu in bljuval vlečljive sline kot po prav hudem strupu. Vprašanje nastane, kdo je temu kriv?

Če gostilničar, potem zasluži, da se mu odzame koncesija. Upamo, da dožene vzrok sodna preiskava. Mi pa imamo zopet žalosten dokaz, koliko gorja provzroči žganjepitje in da ni nobeno sredstvo odveč, da se omeji ta kuga.

Kaj pa županstvo v tem slučaju? Saj mora vendar paziti kot zdravstvena policija na vse, kar utegne škodovati občanom.

Prodaja kolkovanih knjig. Finančno ministerstvo je z razpisom z dne 30. januarja 1909., št. 80.819 iz l. 1908 razglasilo, da načeloma ni ovire proti temu, da že prodajalci trgovskih in obrtnih knjig predlagajo te knjige v kolkovanje.

Za prodajo takih (kolkovanih) knjig pa je treba posebnega dovoljenja finančne oblasti.

V to pa, namreč za podeljevanje takega dovoljenja knjigovezom, imejiteljem zavodov za rasteriranje (črtanje) knjig in za litografijo, končno trgovcem s papirjem, je pooblastilo finančno ministerstvo finančne deželne oblasti že z razpisom z dne 25. aprila 1850, št. 10.315.

Prošnje za gospodarske tečaje. — Lansko jesen je dal kranjski deželni odbor razglasiti, naj se tiste občine in korporacije, ki žele gospodarskih tečajev na primer za vinarstvo, sadjarstvo ali za kmetijstvo sploh, oglašé zanje pravočasno. To je zato potrebno, ker se morajo dotične prošnje pred rešitvijo predložiti presojevalni komisiji. Vkljub temu so prihajale posamezne prošnje tako pozno, takorekoč v zadnjem trenutku, da se za preteklo zimo ni bilo mogoče nanje ozirati. Za bodočo zimo opozarjamo poklicane faktorje že sedaj, naj prošnje pravočasno vlagajo, ker bi se sicer deželni odbor ne mogel nanje ozirati. Poleti bi se mogel tak tečaj prirediti le, če se prosi zanj en mesec popred. —

Ženske v avstrijski trgovini. V Avstriji se nahaja v službi pri trgovini in obrti 1 milijon, 62.920 žensk. — Število moških v isti stroki ni trikrat toliko. — Na tisoč moških pride 262 žensk, moških toraj 738. — Ženske imajo največ opravila v tekstilni industriji (270.427), v trgovinah 203.059, v industriji obleke 184.586, v gostilnah in pivarnah 145.191. —

Za družbo Sv. Rafaela. Ker se utegne izseljeniško gibanje zopet pričeti, čutimo se primorane, da tudi mi v svojem listu ponovno opozarjamo v prvi vrsti županstva, dalje župnijske urade itd., da posvete izseljevanju vsó mogočo pozornost. — Osobito pa prosimo, da se izseljenike podučuje, naj se pred odhodom zglase pri »družbi Sv. Rafaela« v Ljubljani za pojasnila in navodila, ki jih dajeta tudi dež. poslanec in odbornik dr. Vladislav Pegan kot predsednik in deželni nadoficijal Fran Kristan kot tajnik družbe, oba v Ljubljani, deželni dvorec. Kolikega pomena bode delokrog »Rafaelove družbe« v vsakem oziru, tega ni mogoče opisati; koliko ljudi se bo rešilo iz rok brezvestnežev, koliko dobrega se bo doseglo v нравnem, verskem in gospodarskem oziru! Vse to pa bo mogoče le tedaj, če se bo mogla družba zanašati na pomoč občinskih in pa tudi župnih uradov.

Ne v Ameriko! — Kakor poročajo New-Yorški listi, utegne postati leto 1909 kar se tiče izseljevanja — rekordno leto. Na Ellis Islandu se je izkrcalo na primer l. 1907 od 1. januarja do 18. marea: 142.451 oseb; leta 1908 le 51.271, in l. 1909 že 156.325 oseb; meseca januarja 1908 — le 4006, letos pa v enakem mesecu — 13.543 oseb; iz Avstro-Ogrske. —

Ljudstvo misli, da je s poravnavo gospodarske krize leta 1907 in z izvolitvijo novega predsednika v Ameriki že vse v redu, a se jako moti. Res je, da je le malo dela dobiti in da mora ogromno število delavcev delati za samo hrano in stanovanje. — Le ženski posli dobe zaslužek, če znajo angleški ali pa nemški jezik. — Rokodelci tudi še ne dobe pravega zaslužka; promogokopi in železna industrija imajo toliko delavcev, da jim niti ne morejo dati dela. — Prosimo občinske in župne urade, da svare ljudstvo pred izseljevanjem v Ameriko. —

Koliko se pridobiva na svetu premoga? Statistika nam kaže, da so v prvi vrsti s pridobivanjem premoga Ameriške Zedinjene države, ki so že davno prekosile Anglijo.

Na Zedinjene države pride več nego tretjina svetovne produkcije in sicer 275 mil. ton na leto; za njimi pride Anglije z letnimi 250 mil. ton, potem Nemčija s 110 mil. ton. — Avstro-ogrška dobiva le 40 mil. ton na leto, druge države še mnogo manj — kot: Francija 30, Belgija 23, Italija in Rusija vsaka le po 15 mil. ton. — Skupna produkcija premoga na celem svetu znaša 600 mil. ton. — Kakor pa se je pokazalo, ima v tem oziru bodočnost Kina, kjer so zasledili največe množine premoga in največ antracita, ki ima čez 90% (tudi do 100%) gorljivih snovi.

Kolkovanje prilog vojaških prošenj. — Z ozirom na članek, ki ga prinašamo na drugem mestu, dostavljamo še, da so kolka proste tudi priloge vseh onih prošenj, ki so same kolka proste. Gre se v prvi vrsti za rodbinska izvestja, ki jih izdajajo župni uradi.

Vendar pa mora biti kolkovna prostost na vseh listinah vtemeljena tako da se dostavi na čelu: „Izkaz iz matice (itd.) se je tej stranki napravil v dokaz, da resnično potrebuje odpomoči v smislu brambenega zakona z dne 11./4, 1889, drž. zak. št. 41. — V vojaških zadevah tičočih se oproščenja — kolka prosto.« —

Za obmejne Slovence! Grabežljiva »Südmarka,« zdrružena s protestantizmom, vedno bolj stega svoje kremplje po zadnji postojanski Slovenstva na Štajerskem višje Maribora, po krasnem Št. Ilju. — Edina pomoč in rešitev je še: Pomoč iz sredine in izobrazba ter zavednost ondotnega ljudstva. Za slednje pa je treba, da se kmalu zgradi »Šentiljski dom«. — Tega prebivalstvo samo ondi ne zmore, zato se obrača na vse Slovenstvo s prošnjo: pomagajte! — Vsak naj prispeva po možnosti, hranilnice, posojilnice korporacije itd. — Na prodaj so lepa posestva, ki naj bi prišla saj v Slovenske roke. —

Boj proti alkoholu na Finskem. — Na Finskem (— ki pa seveda ni Avstriji!) — proti alkoholno gibanje jako lepo uspeva. Vse manjše krčme morajo biti zaprte že v sobotah opoldne, ob dveh popoldne pa tudi vse trgovine z vinom, pivom in žganjem. Zaprte ostanejo do ponedeljka zjutraj. Izjemo delajo le vrtno restavracije in fini hoteli, pa ondi so povsod napisi, da se žganih pijač ne toči. — Branjevcu ne smejo prodajati alkoholnih pijač. Nasprotno se povsod dobe brezalkoholne pijače in ob cestah stoje lesene utice, v katerih točijo po leti limonado in druga hladila. Kaj pa pri nas? — Kdo se briga za ukaze, da se ne sme točiti ob nedeljah žganje? — Nôbeden! Krčmarji ga prodajajo ravno tako, kod popred, ker jih nikdo ne nadzira. —

Kosti kot gnojila za sadno drevje. — Stare kosti spadajo med one kuhinjske odpadke, s katerimi povečini povsod ne vedo kaj početi. Navadno se jih pomeče proč kot brez vsake vrednosti, včasih pa se prodajajo raznim nakupovalcem za neznatno ceno. —

In vendar se dado kosti bolj s pridom porabiti kot — gnojilo brez vsake nadaljne priprave. Edino zakopati jih je treba v obližju sodnih drev, tako da jih dosežejo korenine. —

Najvažnejše sestavine košti so namreč maščoba (mozeg,) primes ki daje lep (lim) in pa fosforovo-kislo apno. To pa vsebuje za razvoj in rast rastlinstva tako važno fosforovo kislino, lep tvorilno substanc, dušik. — Redilne snovi koristijo sicer nekoliko počasneje, a tem bolj gotovo drevju, kakor hitro začno kosti trohneti. Ščasoma se popolnoma oklenejo drevesne korenine kosti, jih obrastejo in često se tudi popolnoma vrastejo vanje, kar je najboljši dokaz, koliko koristijo za rast.

Kdor ima količkaj priliko na ta način vporabljati kosti, naj jih na noben način ne prodaja ali celo zametava!

Nesreča za slovensko planinstvo. Letošnji snežni zameti in plazovi tudi niso prizanesli Slovenski turistiki. — V vratih pod Triglavom, na najlepši točki je stal Aljažev dom. — Stal je, danes ne stoji več: pokončal ga je plaz raz vrh Rogice. Škode je nad 20 tisoč kron. — Prehud udarec je to za »Slovensko planinsko društvo,« če mu ne priskoči na pomoč vsa slovenska javnost. Tudi mi se pridružujemo oklicem slovenskih listov in prosimo podpore, da se zgradi nov dom, močnejši in na varnejšem kraju.

Napredna Angleška — važen dan za mladino! Dne 1. aprila letos je stopil na Angleškem v veljavo novi zakon za varstvo mladine. Od tega dne naprej se na Angleškem mladi fantje izpod 16 let ne smejo pokazati na ulici s cigareto ali smodko v ustih, sicer jim je takoj policaj za petami. V gostilni se ne smejo zadrževati otroci izpod 14 let — niti v spremstvu starišev ali odraslih. Gostilničarji bodo priredili za otroke posebne čakalnice. Zelo važna in pomembna je točka zakona, ki določa, da morajo biti vsi rejenčki v starosti manj kot sedem let uradno vpisani v svrhu nadzorstva njih oskrbe. —

Kje smo še mi s svojo mladinsko oskrbo, kjer smejo otroci pri 14. letih že popivati in vasovati!

Načrt novega lovskega zakona. Kakor znano, je deželni zbor kranjski v svojem zadnjem zasedanju sprejel nujni predlog za premembo lovske postave. Važen bo novi zakon, čegar načrt je že izdelan, za kmetske posestnike same, zlasti pa za kmetske občine, ki bodo v bodoče odločevale o lovu. Seveda bomo o načrtu obširneje poročali, ko pride v razpravo zakonska predloga v deželni zbornici. V kolikor se tiče načrt občin, omenjamo danes le nekatera določila.

Tako n. pr. točko, ki pravi: občine smejo izvrševati občinski lov same; — škoda, ki jo napravi divjačina ali lov, se ceni po razsodišču, obstoječem iz župana, oziroma obč. svetovalca in zapriseženih cenilcev; — gospodar občinskega lova je občina, ki v okviru občinskega obsega z lovom svobodno razpolaga; lov v občini bodi po sklepu občinskega odbora ali popolnoma prost, ali pa se da v zakup; lov bode samosvoj ali pa občinski. Občinski odbor sklepa vselej za dobo treh let, kako naj se izvršuje občinski lov.

Lov bode lahko dala občina v zakup ali ga pa sama izvrševala.

Swobodnega lova pa načrt ne pozna. Proti volji občine ne more politična oblast nikdar podaljšati zakupne dobe.

To so v glavnem važnejša določila vsekakor v korist občin.

Listnica upravnštva. Vse svoje cenjene naročnike, ki doslej še niso poravnali zaostale naročnine, vljudno prosimo, da to čim preje store. — Le tako bo omogočeno redno izdajati list in pa tudi skrbeti za dobro gradivo. — Kjer ni sredstev, tudi drugega ni. Izdajanje lista stane mnogo denarja; drag je tisk in papir; treba je plačati poštnino itd.

Kupi se še 19. številka prvega (I.) letnika »Občinske Uprave«.

Kdor bi imel to številko, naj jo pošlje na naše uredništvo in naznani obenem znesek, ki se mu takoj dopošlje.

Na razpolago je še II. in III. letnik; tako tudi še vse letos izšle številke IV. letnika.